

ДОКЛАД

на

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на
докторска програма

„Гражданско образование“

от професионално направление 1.2. Педагогика, област на висше образование 1.

Педагогически науки, в **Софийски университет „Св. Климент Охридски“**,

Факултет по науки за образованието и изкуствата

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за **програмна акредитация на докторска програма „Гражданско образование“** от професионално направление 1.2. Педагогика, област на висше образование 1. Педагогически науки, в **Софийски университет „Св. Климент Охридски“**, Факултет по науки за образованието и изкуствата

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 7 от ЗВО и чл. 38, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 г.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

V. ПРИЛОЖЕНИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 28/25.11.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 15/16.06.2022 г.
3.	ЕГ работи с документацията по процедурата. С цел получаване на допълнителна информация са проведени разговори с преподаватели и членове на комисията, изготвила доклада-самооценка.	В периода м. юли – м. септември 2022 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 27/14.11.2022 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 28/28.11.2022 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	Протокол № 01/12.01.2023 г.

Определената от Акредитационния съвет на НАОА Експертна група по процедурата е в състав:

1. **проф. д-р Розалия Кузманова-Карталова** – Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ – ръководител ЕГ
2. **доц. д-р Мая Сотирова** – Югозападен университет „Неофит Рилски“ – член на ЕГ
3. **докторант Илица Даскалова** – Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПКПНСД: **проф. д-р Галин Цоков.**

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

При предходната процедура за акредитация на ДП „Гражданско образование“ (ГрО) от ПН 1.2. Педагогика, Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности при НАОА на 21.04.2016 г. (Протокол № 10) дава програмна акредитация с обща оценка по критериите **9,30**, срок на валидност 6 години и формулира една **препоръка**: Да се привлекат желаещи за обучение и научни изследвания по докторската програма. Срок: 2018 г.

След получаване на акредитация по ДП „Гражданско образование“ през уч. 2017/2018 г. е обявен прием - 1 място, редовно обучение, 1 докторант е зачислен, по настоящем отписан с право на защита (РД 020-1235/29.06.2021 г.). През следващите години са обявявани места, както следва: 2019/2020 г. - 1 място, р.о.- 1 кандидат, няма зачислен; 2020/2021 г. - 1 място, р.о. - няма кандидати и зачислен (поради Covid-19); 2021/2022 г.- 1 място, р.о., няма кандидати и зачислен; 2022/2023 г. - 1 място, р.о., конкурсната процедура тече. Ръководството на катедрата убедено подкрепя необходимостта от ДП с мотиви: динамичните обществени процеси и необходимостта от гражданско образование; професионалната потребност от компетентности по гражданско

образование в подготовката и за квалификацията на учителите; действащите нормативни документи: *Наредба № 13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, Постановление № 27 на МС от 1 февруари 2021 г. за изменение и допълнение на Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“*. Катедрата работи интензивно по привличане на кандидати за ДП чрез мотивиране на изявени студенти за участие в научни форуми по гражданска тематика, в образователни и научни проекти. За настоящата кандидат-докторантска сесия се провежда активна кампания в електронните медии за популяризиране на същността, съдържанието и значимостта на ДП. **Препоръката е изпълнена.**

Справка за обучаваните докторанти в ДП „Гражданско образование“, 2016-2022 г.

- брой на обучаваните докторанти – 1;
- брой новозачислени – 1 обявен конкурс за редовен докторант за уч. 2022 – 2023 г.;
- брой защитили – 0;
- брой отчислени с право на защита – 1 (РД 020-1235/29.06.2021 г.);
- брой на докторантите, които продължават обучението си – 0;
- дял на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти – 0 %;
- брой на докторанти самостоятелна форма на обучение – 0 (0 %);
- дял на докторанти задочна форма на обучение спрямо общия брой докторанти – 1 (100 %) – обучението започва в редовна форма, в последствие преминава в задочна
- докторанти от други страни – 0;
- брой редовни докторанти, продължили научна кариера след успешна защита – 0.

В становището на ректора СУ „Св. Климент Охридски“ по доклада на ПК (вх. № 1299/14.12.2022 г.) не се констатира фактически несъответствия.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 2 ОТ ЗВО¹

Стандарт 1 „Политика за осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 1.1. „Висшето училище има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“

По 1.1.1. Обучението по докторските програми в СУ „Св. Климент Охридски“ и конкретно в професионално направление (ПН) 1.2. Педагогика се провежда в съответствие с мисията и визията, целите, стратегията, приоритетите на Университета и действащото законодателство, определени в национални законови и нормативни актове: *Закон за висшето образование, Закон за развитието на академичния състав в Р. България, Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Р. България*, както и университетските нормативни документи: *Правилник за устройството и дейността на СУ, Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ, Наръчник по качеството на СУ* и др. Научната дейност в СУ се развива в съответствие със *Стратегия за развитие на научните изследвания (2017-2030)*, която дефинира приоритетните изследователски области и цели създаване на условия за устойчиво развитие на университетския научен потенциал и успешното му участие в пазара на научни продукти. СУ е присъединен към *Европейската харта за изследователите* и *Кодекса за поведение при подбор на изследователи*.

Актуализацията на вътрешните правила се осъществява чрез изменения в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

СУ „Св. Климент Охридски“, направени през 2019 г., 2020 г. и 2021 г. като последните промени са от 26.05.2021 г./протокол № 9.

Правилата за обучението на докторантите в СУ са поместени в Глава втора, раздели I-III на ПУРПНСЗАДСУ. В него се регламентират: условията и реда за прием и обучение на докторанти; прием на чуждестранни граждани извън рамките на ЕС; обучение на докторанти; придобиване на ОНС „доктор“. Конкретизирани са правата на докторантите относно прекъсване и удължаване срока на обучението; материалното и финансово осигуряване на обучението.

По 1.1.2. В СУ има създадена, официално приета и действаща цялостна Система за управление на качеството (СУК). Функционалността на СУК е публично оповестена на сайта на СУ и е достъпна за всички членове на академичната общност, клиентите и потребителите на образователни услуги и дейности на Университета. Чрез функционирането на СУК в СУ се упражнява вътрешен контрол върху качеството на обучението и на всички свързани с него дейности. Основните положения относно същността, принципите, стандартите и процедурите в СУК се съдържат в *Наръчник по качеството на СУ* (утвърден от Академичния съвет (АС) на СУ протокол №9/29.04.2015 г., изм. с решение на АС с протокол № 07/22.02.2017 г., последна версия - протокол №15/26.09.2018 г.). Като част от *Наръчника по качество в СУ* и университетската СУК са **включени и други документи, с описание на ключови процеси и дейности по осигуряване на качеството в СУ, вкл. в ПН 1.2. и ДП „Гражданско образование“**: Процедура за атестиране на научно-преподавателския състав на СУ; Правила за атестиране на изследователите (R1-R4) в СУ; Процедура за създаване и използване на електронни анкети за обратна връзка от студентите; Анкетна карта за студенти; Процедура за провеждане на вътрешен одит; Правила и процедури по обсъждане и приемане на квалификационни характеристики и учебни планове; Правила и процедури по обсъждане и приемане на учебни програми; Правила и процедури по обсъждане на учебна документация в дистанционна форма на обучение; Механизми за повишаване на качеството на учебния процес; Критерии за оценяване на качеството на обучение; Процедура за самооценяване; в раздел 9.2 е регламентирана процедурата по осъществяване на вътрешните одити. *Наръчникът* с приложенията към него е достъпен на сайта на Университета в специално обособена рубрика „Управление на качеството“.

От 2009 г. в СУ създаден Университетски център за управление на качеството (УЦУК), който е постоянно действащ орган, осъществяващ методическото управление на СУК. Към УЦУК се учредява Експертен съвет, който функционира като университетска комисия по качеството. В него влизат ръководителят на Центъра по качеството, представители на факултетите, департаментите, студентите, докторантите, двама представители на потребителите на кадри, външен експерт и административния секретар на Университета. Факултетните комисии по качеството наблюдават и извършват цялостната дейност във факултета по осигуряване на качеството. Те работят в тясна връзка помежду си и непрекъснато обменят информация и добри практики. Ръководят се от зам.-декан, в състава им се включват представители на катедрите, студентите и докторантите, допуска се и участие на потребителите на кадри. Катедрените отговорници по качеството осигуряват взаимодействието на катедрата с Факултетната комисия по качеството.

Активностите, свързани с осигуряване на качеството, са заложили в Календар на дейности по осигуряване на качеството в СУ, което е добра практика. За вътрешно наблюдение и измерване на функционирането и ефикасността на СУК регулярно се провеждат вътрешни одити по *Процедура за провеждане на вътрешен одит*. Вътрешните одити са планирани и се реализират по предварително разработен годишен график за всяка календарна година. Той се разработва не по-късно от 30 ноември на предходната година и се утвърждава от Ректора. Във ФНОИ редовно се реализират вътрешни одити по качеството. Вътрешните одити са планирани и се реализират по предварително разработен **годишен график за всяка календарна година**. За периода на акредитация са проведени 4 одита по СУК във факултета, *като един е тясно обвързан с ДП*.

По 1.1.3. В СУ има ясно изразена политика за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението, видно от разработения набор от специални документи, свързани с научните изследвания: *Стратегия за развитие на човешките ресурси в науката и иновациите в СУ „Св. Климент Охридски“ за периода 2021–2030*, *Стратегия за комерсиализация на научните резултати в СУ*, *Стратегия за развитие на научните изследвания в СУ „Св. Климент Охридски“*, които са публично оповестени на страницата на Университета.

ФНОИ към СУ, респективно катедра „Социална педагогика и социално дело“, която е обучаващо звено по ДП „СО“, осъществява целенасочена политика за обучение и подготовка в нея, която съответства на тенденциите при съвременните научни изследвания. Темите на дисертационните изследвания са обвързани с потребностите от научно обосноваване и решаване на актуални за теорията и практиката проблеми във връзка с процесите на обучение и възпитание в българското училище. Съобразени са с научната компетентност и изследователските интереси на докторанта и съответния научен ръководител.

За стимулиране активността на докторантите както в обучението, така и в научноизследователската дейност, са създадени необходимите условия. Доказателства за тази констатация са следните аргументи:

- в съдържанието на плана за обучение на докторанта са включени научноизследователска (проектна дейност, научна продукция и участие в научни форуми) и педагогическа (асистиране при педагогически практики, семестриални изпити, проверки на контролни работи и др.) дейности;
- създадени са възможности за участие в научни и научно-приложни проекти и инициативи;
- докторантите в ДП „Гражданско образование“ имат възможност да ползват ресурсите на 9-те базовите организации към катедра СПСД, както и на факултета за провеждане на научните си изследвания.
- създадени са възможности за публикуване на резултати от изследванията на докторантите в Електронното списание за наука, култура, изкуство на сайта на ФНОИ (понастоящем трансформирано в 3 списания, специализирани по научни области - „Педагогически изследвания“, „Специална педагогика и логопедия“ и „Визуални изкуства и музика“), в тематични сборници и др.

По 1.1.4. Във ФНОИ се прилагат правилата на Етичен кодекс на СУ, приет с решение на АС през 2016 г., чрез който се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Постоянната Етична комисия има задачата да предоставя съвети и препоръки по етични въпроси, както и да извършва проверка на постъпили сигнали за нарушения или жалби, засягащи принципите на Етичния кодекс. Етичната комисия и Етичният кодекс са официално обявени на интернет страницата на СУ и са достъпни за цялата общност.

- В СУ има учредена позиция Академичен омбудсман, който като безпристрастен арбитър разрешава конфликти и осигурява поверителна и неформална подкрепа на студентите и преподавателите. Процедурите за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами са въведени на университетско равнище с ПУДСУ (чл.166).
- В СУ функционира *Правилник за разглеждане на сигнали и жалби на студенти и докторанти*. За отчетния период няма констатирани жалби и сигнали от докторанти в ДП по повод нарушаването на етичните норми, както и такива, свързани с корупция.
- Според *ПУРПНСЗАДСУ* – чл. 65 (2), т.4 (решение на АС от 17.07.2019 г./протокол № 12), не по-късно от 14 дни преди вътрешното обсъждане на дисертационния труд трябва да се представи „доклад за сходство от наличната в СУ електронна система за превенция срещу плагиатство, потвърден от научния ръководител“.
- Във връзка с предотвратяване и недопускане на плагиатство в системата за електронно обучение на СУ, в която ФНОИ има активно действаща секция с курсове, включително по докторските си програми, е вградена приставката *StrikePlagiarism.com* – *Antiplagiarism Internet System*.

- За последните 5 г. във ФНОИ включително в ДП СО не са регистрирани и санкционирани прояви на дискриминация, както и изпитни измами и плагиатство.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1:

1. СУ „Св. Климент Охридски“ притежава ясна политика по отношение качеството на подготовка на обучаемите в ДП „Гражданско образование“, отразена в съвкупност от документи на университетско и на факултетно ниво
2. Качеството на обучението се осъществява чрез изградена и функционираща Система за управление на качеството, която е публично оповестена и достъпна за всички членове на академичната общност.
3. *Има данни за проведени вътрешни одити на докторски програми през акредитирания период, като един от тях е насочен към ДП.*
4. Обучението на докторантите има ясно изразена връзка с провежданите научни изследвания и проблемните изследователски полета на гражданското образование. Докторантите в ДП „Гражданско образование“ изразяват положителни оценки относно качеството и администрирането на обучението в ДП.
5. Академичната свобода, недискриминацията и нетърпимостта към измами в СУ са гарантирани чрез утвърден Етичен кодекс, официално обявен и достъпен на страницата на Университета.

Стандарт 2 „Разработване и одобряване на програмите“ и съществуващите му критерии, а именно:

Критерий 2.1. „Висшето училище изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“

По 2.1.1. Обучението в ДП „Гражданско образование“ се реализира съобразно визията, мисията и целите на ПН 1.2. Педагогика, в СУ „Св. Климент Охридски“, свързани с образователната политика, целите и задачите на ВУ. ДП е насочена към проучване на актуални проблеми в областта на гражданското образование с насоченост към формиране на ключови компетенции за социално-правната култура, интегрирано образование, образование по проблемите на развитието, глобалното образование, образованието в култура на мира.

В квалификационната характеристика на програмата са отразени нейните цели и очаквани резултати.

По 2.1.2. Разработената учебна документация за осъществяване на обучението в представената за акредитиране ДП „Гражданско образование“ отговаря на изискванията на националната и институционалната нормативна уредба и се осъществява в съответствие със ЗВО, ЗРАСРБ, Правилник за прилагане на ЗРАСРБ, както и университетските нормативни документи - ПУДСУ, ПУРПНСЗАДСУ. Цялостната организация по разработването и одобрението на учебната документация се осъществява от катедрите, ФС, ресорен заместник-ректор и АС на СУ. Учебната документация се разработва по утвърдени стандарти. Съществува *Общоуниверситетска процедура за реда по разработване, утвърждаване и прекратяване на учебни планове и програми на обучение.*

Документацията, свързана с обучението на докторантите, подлежи на периодичен анализ с оглед необходимостта от актуализиране в съответствие с промените в нормативната уредба, новостите в науката и потребностите на текущата практика. Анализ на учебната документация се извършва и от действащата, в рамките на ФНОИ, Учебна комисия за приемане на нови и актуализиране на действащи учебни планове. Във ФС членуват докторанти от квотата на студенти и докторанти, които вземат участие в обсъждането и приемането на докторските програми. Във Факултетната комисия по качеството участват представители на работодателски организации.

През отчетния период през 2021 г. във ФНОИ на СУ е правено актуализиране на учебната документация по отношение на учебните програми, като е проучвано мнението на докторанти и потребители на кадри чрез участията им във факултетски комисии и съвети, в

катедрени съвети и по време на практики. Учебната документация (учебен план и квалификационна характеристика) на ДП „Гражданско образование“ е изготвена преди 2015 г. - учебните планове на ФНОИ за обучение в ОНС „Доктор“, ПН 1.2. са разработени и утвърдени от АС на СУ, протокол №2 от 16.12.2015 г. и съответстват на нормативните изисквания, заложи в ЗВО, ЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.

През акредитирания период докторанти от ФНОИ и потребители на кадри участват активно в факултетски съвети и комисии: във ФС членува докторант от квотата на студенти и докторанти, който участва в обсъждането и приемането на ДП; във ФКК участват докторант и представител на работодателски организации. В актуализирането на учебните програми на ДП „Гражданско образование“ са взели участие 2 докторанти и 1 представител на бизнеса и професионалните организации. В периода на акредитационния анализ докторантите от програмата, както представители на бизнеса и професионалните организации са в непрекъснат досег и възможност за отправяне на предложения по отношение на учебната документация чрез научните ръководители и представителите на катедрата, които са преподаватели в ДП.

По 2.1.3. Учебната документация на ДП „Гражданско образование“ включва квалификационна характеристика, учебен план и учебни програми за отделните дисциплини. В квалификационната характеристика, която е интегрирана в учебния план на докторските програми от ПН 1.2 Педагогика, са налични необходимите съдържателни елементи: насоченост и образователни цели; компетентности; методи и форми на обучение; реализация. Посочени са областите на професионална реализация с посочени области на професионална реализация, както и позициите в социалните, педагогическите и образователните институции. Квалификационната характеристика е интегрирана в учебния план на ДП като задължителен елемент.

Учебният план на ДП „Гражданско образование“ за всички форми на обучение – редовна, задочна и самостоятелна, отговаря на *Стандарта за учебна документация* на СУ. Два учебни плана за обучение по ДП в ПН 1.2. Педагогика (Гражданско образование), един план за редовно и задочно обучение, със срок на обучение съответно 3 и 4 години и един за самостоятелно обучение – срок на обучение 3 г., са утвърдени с Решение на ФС на ФНПП, протокол №6 от 30.06.2015 г. и на АС, протокол №2 от 16.12.2015 г. Учебният план на ДП съдържа следните дейности: *учебна* - докторантски минимуми, задължително-избираеми и избираеми дисциплини – 60 кредита; *научноизследователска* - работа по дисертацията и допълнителни дейности, свързани с работа в катедрата, участие в организиране и провеждане на семинари, конференции и др. - 117 кредита, които се присъждат в зависимост от изпълнявани дейности; *педагогическа* – участие в учебната и педагогическата дейност на структурното звено – от 3 до 9 кредита. Сборът от кредити, получени в края на обучението в ДП е не по-малък от 180. В учебните планове е заложена възможност за провеждане на организиран учебен процес с докторантите, съчетан с индивидуална самостоятелна работа. Учебните планове за ДП в ПН 1.2. Педагогика (Гражданско образование) са достъпни на сайта на ФНОИ.

Дисциплините, които докторантите изучават, са: задължителни, наречени докторантски минимуми; задължително-избираеми със статут на избираеми, формиращи академични знания и компетенции и избираеми със статут на факултативни – формиращи специфични изследователски знания и компетенции, курсове по научното направление на докторантурата, свързани с научното съдържание на дисертационния труд. В общия учебен план за редовна и задочна форма са заложени 2 задължителни дисциплини: докторантски минимум по специалността и докторантски минимум по западен език. Докторантите изучават не по-малко от 2 докторантски курса от задължително-избираемите дисциплини (ЗИД) от 41 предлагани и не по-малко от 2 докторантски курса от избираемите дисциплини (ИД) от 51 предлагани към 2021 г. Докторантите самостоятелна форма на обучение изучават 1 задължителна дисциплина – докторантски минимум по специалността, не по-малко от 1 ЗИД от 41 предлагани и не по-малко от 1 ИД от 51 предлагани за 2021 г.

Индивидуалните планове на докторантите в ДП „Гражданско образование“ са разработени на основата на общия учебен план за ДП в ПН 1.2. Съгласно изискването на чл. 15, ал. 3 от *Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Р. България* и чл. 22(2), индивидуалният план включва общ учебен план и работен план по години. Индивидуалният план се разработва от научния ръководител и докторанта, в съответствие със спецификата на темата на дисертацията. След обсъждането му в КС, той се приема от ФС. Научният ръководител отговаря за цялостната подготовка на ръководените от него докторанти и контролира изпълнението на индивидуалните планове. От месец април 2021 г. във ФНОИ е приета **актуализирана Бланка за индивидуален учебен план на докторантите**, отразяваща промените в *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ*. В индивидуалния план за работата на докторантите са включени: дата на зачисляване, срок на обучение; тема на дисертационния труд; научен ръководител; разпределение на всички дейности по години; изпити, срокове, форми на отчитане; посещение на определен цикъл лекции и упражнения, участие в курсове, семинари, конференции и други публични научни изяви; преподавателска дейност на докторанта след полагане на изпитите; участие в научни форуми (национални и/или международни), експертна дейност; етапи и срокове за подготовка на дисертационния труд; кредити за съответните дейности.

Учебните програми съответстват на поставените образователна мисия, цели и задачи на ДП. Те са изработени по общоуниверситетски модел и съдържат следните реквизити: форми на обучение, хорариум на аудиторната и извънаудиторна заетост със съответните кредити; формиране на оценката по дисциплината, представено като процентно съотношение на използваните форми и методи за проверка и оценка; анотация на учебната дисциплина; предварителни изисквания; очаквани резултати; целева група; учебно съдържание със съответните теми и хорариуми; конспект; библиография, включваща основна и допълнителна литература; автор и дата. Предвидено е да се вписва и номер на протокола от заседанието на КС, на което е приета учебната програма. Учебните програми се приемат от ФС по предложение на КС, която осъществява обучението по съответната дисциплина. Учебните програми на докторантските курсове се обновяват и актуализират периодично, като последната актуализация е направена на юни 2021 г. Налице са разработени учебни програми за задължително-избираеми и избираеми учебни дисциплини, включени в т.нар. Всички учебни програми са налични и се съхраняват при инспектор „Докторанти“ в каб. 222 на ФНОИ. В Докторантското училище на ФНОИ към началото на 2021 г. се предлагат 41 ЗИД и 51 ИД, като от катедра СПСД се обезпечават 5 ЗИД и 3 ИД.

Учебните програми на докторантските курсове се обновяват и актуализират периодично, като последната актуализация е през юни 2021 г.

По 2.1.4. В доклада-самооценка е отразен анализ на пазара на труда, основан на контакти с потенциални работодатели и заключенията на национални и международни проучвания относно развитието на науката и пазара на труда. Осъществени са сътрудничества с български и чуждестранни университети, научни институти и образователни институции, които дават възможности за перманентно анализиране на потенциалната реализация на обучаваните докторанти. В доказателствения материал се намират следи, че ФНОИ има договорни отношения с над 65 базови институции и работи с над 200 базови специалисти. Във факултета е установена традиция за обратна връзка с директори на базовите институции по повод професионалната подготовка на новоназначените специалисти, изразяваща се в ежегодни контакти на официално равнище и перманентни неформални такива между преподаватели и работодатели. Мненията на работодателите се вземат предвид при разработването на учебната документация за всички образователни степени.

По 2.1.5. Докторската програма „Гражданско образование“ съответства на аналогични програми в България, ЕС и САЩ.

Направен е сравнителен анализ на учебните планове на ДП в СУ с тези на конкурентните ВУ, както в България, така и в чужбина – РУ „Ангел Кънчев“, ПУ „П.

Хилендарски“, ЮЗУ „Н. Рилски“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, ШУ „Еп. К. Преславски“ и др., като ДП „Гражданско образование“ в СУ е първа за университетските педагогическите специалности в България. ДП има своите аналози в сравнителен международен аспект, където ДП са означени с термините „Education for Democratic Citizenship“, „Social Sciences“, „Civic Education“ и др. Учебният план на ДП „Гражданско образование“ позволява мобилност и признаване на курсове от докторантски училища на други факултети на СУ. Познаването на конкурентната среда и базирането на обучението върху основата на европейската система за натрупване и трансфер на кредити е добра предпоставка за мобилност на докторантите по програмата, както на национално, така и на международно ниво. За последните 5 години са реализирани общо 4 мобилности по Еразъм+ на докторанти от ФНОИ, като 3 от тях са от докторанти от ПН 1.2. Реализирана е 1 мобилност на докторант от ПН 1.2. към ФНОИ по програма към Българо-американската комисия за образователен обмен „Фулбрайт“.

По 2.1.6. Процедурите за наблюдение, контрол и оценка на документацията за прием и обучение на докторантите се осъществяват съобразно действащата нормативна база на ВУ, която е в съответствие с изискванията на националната и институционалната нормативна уредба. За реализиране на академичните задачи за подготовка на висококвалифицирани педагогически кадри, СУК осъществява контролна, мониторингова и развиваща функция, съобразена със спецификите на ПН 1.2. Педагогика, за всички ОКС. Наблюдението и контролът за състоянието на документацията, свързана с докторските програми се осъществява от деканското ръководство и ръководителите на катедри.

В СУ функционира система, чрез която се следи хода на изпълнение на индивидуалните планове на докторантите. За всеки докторант се открива и се поддържа лично досие в отдел „Докторанти“ на ФНОИ. В него се съхранява цялата документация, удостоверяваща резултатите от атестиранията на докторантите, резултатите от положените изпити, както и всички документи, свързани с промените в положението на докторанта. Поддържа се и архив със защитените дисертации и авторефератите към тях..

Констатации за изпълнение на критерий 2.1:

1. ДП „Гражданско образование“ е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката. Учебната документация е разработена съобразно приети документи на университетско, респ. факултетно ниво.
2. Периодично се проучват потребностите от специалисти с по-висока научна квалификация, отчита се състоянието на пазара на труда в регионален и национален контекст, търси се сравнимост с аналогични програми у нас и в чужбина. Налични са правила и стандарти за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация.
3. За предлаганата за акредитиране ДП „Гражданско образование“ е разработена учебна документация, която отговаря на законово-нормативните изисквания, като в същото време се отчита желанието на докторанта относно избора на проблемна област на изследване.
4. Учебната документация периодично се обновява. Стриктно се съблюдават утвърдените в правилата срокове, процедури и задължения, свързани с обучението на докторантите, както и попълването на задължителната документация.
5. Докторската програма е сравнима с аналогични програми във ВУ в ЕС и САЩ, което позволява мобилност на докторантите.
6. В СУ има създадени действащи процедури за наблюдение, контрол и оценка на документацията на докторската програма.

Стандарт 3 „Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 3.1. „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“

По 3.1.1. Приемът и обучението на докторанти в ДП „Гражданско образование“ са съобразени с нормативната база на СУ и вътрешните правила за осъществяване на процесите, свързани с докторантското обучение и подготовка на дисертационните трудове. Всички документи са публикувани на сайта на Университета (<https://www.unisofia.bg/index.php/bul/obrazovanie/doktoranturi>).

Обучението на докторантите на всички етапи от докторантурата се реализира от академичния състав на катедра „Социална педагогика и социално дело“ и Докторантското училище, което е базисно за теоретико-емпиричната подготовка на докторантите. Налични са условия за повишаване равнището на мотивацията, самоанализа и ангажираността на докторантите от ДП. Обучението се характеризира с доминиране на изследователските дейности и се основава на разнообразие от образователни методи, позволяващи активно, самостоятелно и творческо участие на докторантите в комплекс от дейности - учебна, изследователска дейност, разработка и участие в проекти, презентирани на резултати. В процеса на обучението на докторантите в ДП се използват разнообразни методи, което дава възможност за активно, самостоятелно и творческо участие в учебната, изследователската дейност, както и при презентирането на резултатите от цялостната им работа. Използват се съвременни електронни ресурси за обучение (мултимедийни образователни ресурси, учебни видео- и аудиоръководства и т.н.), които осигуряват възможности на докторантите за активно учене.

За осъществяването на по-добра комуникация и възможности за научен обмен между докторантите на университетско ниво в СУ функционира Докторантски център, в който се представят проекти, възможности и информация в помощ на докторантите от всички факултети на Университета. Центърът провежда и докторантска конференция, представените доклади от която се отпечатват в сборника „Млади изследователи“ (ISBN 978-9540747477), достъпен в електронен формат на сайта му (https://drive.google.com/file/d/12yLlkRTpA_eizhLADqGrOhzPMII5_L91/view). Към Докторантския център е налична и платформата „Early Birds“ (<https://su.b-smart.tech/home>), чиято цел е да подпомогне докторантите и младите учени успешно да публикуват в списания, индексирани в Web of Science и Scopus. Дейността на Центъра се популяризира и в социалните мрежи.

По 3.1.2. Участието, обучението, изследователската дейност, както и подготовката на дисертационния труд, са регламентирани от Стратегията за развитие на научните изследвания на СУ за периода 2009-2014 г. и всички релевантни документи, които са достъпни на уебсайта на СУ. Обучението на докторантите в ДП „ГрО“ за придобиване на ОНС „доктор“ – дейности, форми на обучение, видове изпити, които трябва да се положат, е регламентирано в чл. 36 от ПУРПНСЗАДСУ.

Обучението на докторантите се осъществява в индивидуални и колективни форми при перманентен контрол от страна на научния ръководител, ръководителя на катедра и първичното звено за съблюдаване на индивидуалния план. Всички докторанти участват в индивидуална форма на обучение в процеса на своята подготовка. Докторантските курсове от задължителния минимум, както и от задължително-избираемите курсове са свързани с колективна форма на обучение, в рамките на която се стимулират междуличностните взаимодействия и екипната работа. Към най-често използваните *индивидуални форми на учебна работа* се отнасят: консултации с научния ръководител, консултации със специалисти от сферата на съответната научна област, индивидуални консултации с преподаватели във ФНОИ и консултации с външни експерти. Към *колективните форми на учебна работа* се отнасят: организацията на обучението по задължителни и допълнителни учебни дисциплини, докторантски училища, семинари, научни дискусии и представяне на достиженията на докторанта на вътрешноуниверситетски, национални и международни научни форуми. Задължителните учебни дисциплини – докторантски минимум, са две. Във ФНОИ са представени 41 задължително избираеми и 51 избираеми докторантски курса. В катедра СПСД са представени 5 задължително-избираеми и 3 избираеми докторантски курса.

В ДП „Гражданско образование“ в акредитирания период (2016-2021 г.) се обучава 1 докторант, който стартира в редовна форма, а след това се трансферира в задочна с 4-месечно удължаване на срока с цел приравняване на оставащото време. Докторантката Милена Андонова от ДП „Гражданско образование“ се обучава по две допълнителни дисциплини и е положила изпити, за което получила сертификат и по 5 кредита за всяка. Тази ѝ дейност е по проект към СУ, кредитите са признати от ФНОИ. Научният ръководител проф. д-р Цецка Коларова осъществява контрол при изпълнение на дейностите, заложи в индивидуалния план на докторантката и своевременно докладва пред членовете на катедрата при провеждане на регулярните катедрени съвети.

По 3.1.3. На основание чл. 17 на ППЗРАСРБ и чл. 41 от ПУРПНСЗАДСУ, докторантите се атестират от Факултетния (научния) съвет в края на всяка академична година. Атестацията се изпълнява по общоприет алгоритъм. Докторантите се отчитат пред КС за извършените дейности, като докладват за получени дисертационни резултати и за изпълнението на индивидуалния учебен план. На базата на отчета на докторанта и писменото мнение на научния ръководител КС приема становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта; предложение за атестация и при необходимост конкретизация по индивидуалния план за следващата учебна година и препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата. ФС утвърждава атестацията и предложенията за конкретизация на учебния план.

За изтеклия период на акредитация са осъществени 3 атестационни оценки на 1 докторант в ДП „Гражданско образование“, който е отчислен с право на защита.

По 3.1.4. Както е записано в чл. 39 от ПУРПНСЗАДСУ, учебните дейности, свързани с посещението на лекции, включени в индивидуалния учебен план на докторантите приключват с положителна или отрицателна оценка от титуляря на докторския курс след издадена заповед от ръководителя на приемащото структурно звено. Тази процедура е налична и при оценяване на докторантите от ДП „Гражданско образование“.

Докторантите предварително се информират от научните ръководители за критериите за оценка на работата им през различните етапи на подготовката. Оценяването на качеството на подготовката на докторанта по ДП „Гражданско образование“ се осъществява в обучаващото звено – на катедрено и факултетско равнище, както и чрез отдели „Докторанти“ на факултетско и на институционално равнище. Използват се ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите. КС приема: становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта; предложение за атестация на докторанта; предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година; препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата; при необходимост препоръчва конкретизация на темата или смяна на научния ръководител. Оценяването на докторантите се реализира и при представяне на индивидуалните им отчети при спазване на предварително уточнените параметри, заложи в индивидуалните им планове. Докторантският минимум се провежда според тематиката на съответните дисертационни трудове по програма с изпитни въпроси, предложени от научния ръководител. Постиганията на докторантите, свързани с научноизследователската им дейност се отчитат и оценяват чрез тримесечните и годишните отчети.

По 3.1.5. В СУ е приет Правилник за разглеждане на сигнали и жалби от студенти и докторанти с решение на АС от 12.07.2017 г. Той е публично достъпен (https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/administrativna_struktura/v_treshni_aktove_na_su/uchaschi) на уебстраницата на Университета. В него е регламентиран редът на подаване и разглеждане на сигнали и жалби.

Жалби и сигнали по въпроси, свързани с предмета на дейността на катедрата се подават до Ръководителя на катедрата, а жалби/сигнали по всички останали въпроси се подават до Ректора. В зависимост от конкретния характер на сигнала/жалбата, се назначава комисия със заповед, която следва да се произнесе с доклад относно поставената задача и констатираните обстоятелства. Интересите на студентите и докторантите се изразяват и защитават и чрез

Студентския факултетен съвет, който е част от Университетския Студентски съвет. През отчетния период (2016–2021 г.) няма депозирани жалби от докторанти.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1:

1. Обучението на докторантите от ДП „Гражданско образование” в ФНОИ към СУ „Св. Климент Охридски“ се провежда чрез съвременни методи, в индивидуални и колективни форми на работа, съобразени с научните изисквания и постижения в областта на социалната педагогика.
2. Докторантите докладват резултатите от изследователската си дейност чрез представяне на тримесечни и годишни отчети на КС.
3. Използват ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите.
4. Отчитането на цялостната дейност на обучаваните се осъществява чрез тримесечни и годишни отчети, одобрени от научните ръководители, обсъдени на катедрени съвети и приети на ФС.
5. За акредитирания период 2016-2021 г. жалби от докторанти в програмата „Гражданско образование” не са регистрирани.

Стандарт 4 „Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 4.1. „Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.“

По 4.1.1. Във ФНОИ и катедрата, обслужваща ДП „Гражданско образование“, е създадена необходимата организация за прием на български и чуждестранни докторанти. Дейностите са регламентирани от нормативна база на СУ чрез ПУДСУ, ПУРПНСЗАДСУ, Правилник на СУ за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

За привличане, прием и адаптиране на чуждестранни докторанти в СУ е налице версия на английски език на основна информация в интернет страницата на Университета. СУ поддържа модерна информационна система, като официалният сайт на Университета съдържа лесно достъпна и достатъчна по количество информация във всички налични рубрики, с което подпомага информираността на докторантите.

В СУ са създадени условия за прием на докторанти в ДП „Гражданско образование“ в редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение.

По 4.1.2. Във ФНОИ са създадени благоприятни условия за активно участие на обучаваните докторанти в научноизследователска дейност под ръководството на хабилиитирани преподаватели в областта на педагогиката и конкретно на социалната педагогика. Предлагат се стимули и механизми за включване на докторанти в научноизследователската дейност на обучаващото звено. Налични са ефективни практики за информиране на докторантите за изискванията и възможностите за участие в научноизследователските екипи по проекти, финансирани от различни външни източници.

Обучаващото звено, катедра „Социална педагогика и социално дело“ провежда устойчива политика за включване на докторанти в съвместни проекти с преподавателите. Осигурени са благоприятни условия за финансиране и осъществяване на докторантски проекти под ръководството на хабилиитирани преподаватели. Чрез тяхната експертиза Катедрата осигурява множество възможности за участие на докторанти в български и международни научни форуми и проекти. Научноизследователската и проектна дейност на Факултета се осъществява в съответствие със Стратегията за развитие на научните изследвания в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. През акредитирания период докторантката по ДП „Гражданско образование“ е участвала в осъществяването на общоуниверситетския проект по ОП НОИР през 2018 г. и създаването на първото Докторантско

училище на СУ. Относителният дял на докторантите в ДП „Гражданско образование“, участвали в различни научни проекти, е 100%.

По 4.1.3. СУ и ФНОИ осигуряват възможности и подкрепа на докторантите за участие в национални и международни научни форуми и за обучение в чуждестранни висши училища чрез програмата за академичен обмен „Еразъм+“. В периода 2016-2021 г. ФНОИ има сключени договори по програма „Еразъм+“ с 20 университета от държави от ЕС и извън него. Извън договорите, които ФНОИ има с чуждестранни университети, докторантите по програмата „ГрО“ използват и други възможности за мобилност. ФНОИ като част от СУ е страна в редица международни договори и споразумения с 240 световно признати университети и образователни институции от 65 държави в Европа, САЩ, Латинска Америка и Азия (Списъкът е достъпен на уеб сайта на СУ). По инициатива на ФНОИ през 2020 г. е подписано на ниво университет рамково споразумение за сътрудничество между Университета WSB в Познан и СУ (Договор 80 08-304 / 19.10.2020 г.), в частност ФНОИ. ФНОИ има 20 договорни отношения с университети за обмен по програмата ЕРАЗЪМ+. Докторантите в ДП „Гражданско образование“ имат възможност да реализират мобилност с Universidad Complutense de Madrid, Испания и да участват в международна дейност по преки двустранни договори на ниво университет. През **акредитирания период не са осъществени Еразъм мобилности** по ДП „Гражданско образование“, но има регистриран потенциал по други ДП във ФНОИ.

ФНОИ стимулира НИД на докторантите, като резултатите от участието им в международния обмен, проектната и научноизследователска дейност се публикуват в Годишника на СУ и в сборници с доклади от научни конференции на ФНОИ. За отчетния период (януари 2016 – юни 2021 г.) докторантката в ДП „Гражданско образование“ **няма реализирани публикации и участия в научни форуми.**

По 4.1.4. На всички университетски нива е създадена система за регистриране на дейността на докторантите и реализацията на придобилите ОНС „доктор“ по Гражданско образование. Всеки докторант, зачислен в ДП „ГрО“, има разкрито лично дело, в което се прилагат материалите и документите, отнасящи се до приема, статуса, положените изпити, работата на докторанта, подготовката на дисертационния труд и др. Копие от това дело се съхранява и в Катедрата.

През отчетния период (януари 2016 – юни 2021 г.) в катедра СПСД по „Гражданско образование“ е обучаван 1 докторант в редовна форма на обучение. Докторантурата е трансформирана в задочна в последната година от обучение и докторантът е отчислен с право на защита. През текущата година катедра СПСД е обявила конкурс за докторанти в докторската програма, но не са се явили кандидати, за 2022 – 2023 г. е обявено 1 място за редовно обучение.

В хода на обучението докторантите се анкетираат чрез стандартизиран на университетско ниво *въпросник* с цел установяване доколко обучението отговаря на техните очаквания и на изискванията за качество.

Информация за реализацията на завършилите докторанти се събира и анализира по следните начина: чрез преподавателите и научните ръководители, базови сътрудници, потребители на кадри, интернет-форуми за проследяване реализацията на завършилите.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1:

1. В СУ „Свети Климент Охридски“ има приети процедури за последователно прилагане на публикувани релевантни наредби, които покриват всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторанта (прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломиране прилагат материалите и документите, отнасящи се до приема, статуса, положените изпити, работата на докторанта, подготовката на дисертационния труд и др.
2. Във ФНОИ са създадени благоприятни условия за активно участие на обучаваните докторанти в научноизследователска дейност под ръководството на хабилитирани преподаватели в областта на педагогиката и конкретно на социалната педагогика.

3. За периода на акредитация няма реализирана входяща и изходяща мобилности в ДП.
4. През акредитирания период в ДП „Гражданско образование“ е реализирано 1 участие в университетски проект.
5. През акредитирания период докторантите по ДП „Гражданско образование“ нямат участия в научни форуми и публикации.

Стандарт 5 „Преподавателски състав“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 5.1. „Висшето училище има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“

По 5.1.1. В СУ има политика, както и утвърдени конкретни и прозрачни процедури при осигуряване на качествен академичен състав за подготовка на докторанти в ДП „ГрО“. Ежегодно се прави преглед на професионалните компетенции на академичния състав с оглед обявяване на конкурси за докторанти в докторските програми към ФНОИ, съобразно нуждите и законовите изисквания.

За периода 2016-2021, докторантското обучение във ФНОИ и конкретно в ДП „ГрО“, се провежда от екип със специфичен академичен и научен профил и с висока професионална квалификация.

ФНОИ разполага с достатъчен брой хабилитирани преподаватели: Към 30 юни 2021 г. във Факултета на ОТД работят 86 преподаватели – 28 професори; 25 доценти; 24 главни асистенти; 12 асистенти, 1 старши преподавател. От нехабилитирания преподавателски състав преподавателите са с ОНС „Доктор“ по ПН 1.2. **В обучаващото звено катедра СПСД** през акредитирания период (юни 2016 – май 2021) са работили общо 9 хабилитирани преподаватели, от които 8 в ПН 1.2. Педагогика и 1 в ПН 3.2. Психология. Към месец май 2021 г. обучението в ДП „Гражданско образование“ се подпомага членовете на катедра СПСД, с общ състав 11 души, от които 5 хабилитирани и 6 нехабилитирани преподаватели – 3 професори, 2 доценти, 5 гл. ас. д-р и 1 асистент, д-р Всички хабилитирани и нехабилитирани преподаватели от катедра СПСД са с ОНС „доктор“ по ПН 1.2. Към настоящия момент на ОТД в катедра СПСД е 1 хабилитиран преподавател – професор доктор на науките с квалификация в областта на ДП – ПН 1.2. Педагогика (Сравнително образование), професор по 05.07.01. Теория на възпитанието и дидактика (Сравнително образование). Преподавателят с пряка компетентност в областта на ДП „Гражданско образование“ е ръководителят на програмата проф. д-р Цеца Коларова, дългогодишен титуляр на лекционните курсове по „Гражданско образование“, с публикации в научната област. Няма нехабилитирани членове на академичния състав с образователна и научна степен „доктор“, чиято квалификация е в областта на докторската програма Преподаватели както от катедра СПСД, така и от други катедри във ФНОИ - Предучилищна и медийна педагогика, които са в ПН 1.2, подпомагат обучението в ДП „Гражданско образование“.

По 5.1.2. Академичният състав, провеждащ обучението в ДП „ГрО“ за периода 2016-2021 г., се състои от 9 хабилитирани преподаватели, в това число 6 професори и 3 доценти. От тях 2 (22%) имат научна степен „доктор на науките“, а 7 (78%) – ОНС „доктор“.

Научноизследователската активност на обучаващите преподаватели в ДП „ГрО“ се отличава с експертност и активност. Прегледът на квалификационния профил на преподавателския състав показва наличие на подходяща професионална среда за подготовка в областта на социалната педагогика. Научноизследователската активност на ангажираните хабилитирани и нехабилитирани преподаватели е ориентирана към публикации в сферата на социалната педагогика и е релевантна на съдържанието на ДП.

През изминалия период преподавателите от обучаващото звено катедра СПСД са участвали в 203 научни форума (конференции, симпозиуми, конгреси, семинари и др.). От тях 105 са национални и 98 международни. Преподавателят и дългогодишен титуляр на лекционните курсове по „Гражданско образование“ проф. д-р Цеца Коларова, квалифициран в областта на ДП „Гражданско образование“, има общо 4 участия в научни форуми с

национално участие (Таблица № 4). Данните за публикационната активност на преподавателите на ОТД в обучаващото звено катедра СПСД са следните: общ брой публикации за акредитирания период 2016 – 2021 г. – 225, от тях: 12 монографии; 21 глави от колективни монографии; 18 студии - *2 студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация* и 16 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; 156 статии, доклади, рецензии и други публикации в научни издания, от които *21 статии, доклади, рецензии и други публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация* и 135 статии, доклади и други публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; 12 учебници и учебни помагала; 6 други публикации; общ брой публикации в реферирани, индексирани и с импакт фактор/ранг издания - 23, от които 18 у нас и 5 в чужбина. Относителният дял на публикациите на преподавателите в обучаващото звено в реферирани научни списания и сборници през последните 5 години спрямо общия брой е 9,78%. През оценявания период цитиранията на преподавателите от катедра СПСД са над 240, от които: *44 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация*; 162 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране; 37 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране. Броят цитирания в реферирани научни списания и сборници на 1 преподавател в обучаващото звено катедра СПСД на ОТД, през последните 5 г. е 4.

Данните за публикационната активност на преподавателя, квалифициран в областта на ДП „Гражданско образование“, са следните: общ брой публикации за акредитирания период – 15, от които 2 монографии, 1 глава от колективна монография, 12 статии в *нереферирани списания* с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, публикувани у нас. Няма посочени цитирания в реферирани научни списания и сборници на преподавателя в областта на ДП „Гражданско образование“ през последните 5 г. Прегледът на тематиката на публикациите на проф. Ц. Коларова потвърждава съдържателната им насоченост върху проблематиката на ДП, включително върху теоретичната и практическата подготовка на докторантите.

В други катедри на ФНОИ също има преподаватели, чиято научна и публикационна дейност е в посока гражданското образование. Това са: проф. д-р Илиана Мирчева, катедра НУП (гражданско-образователната материя за целите на подготовката на децата от начален етап на образование), доц. д-р Любен Витанов, катедра НУП (позитивна стратегия за часа на класа в началния етап на образование); проф. д-р Емилия Евгениева, катедра „Специална педагогика“ (приобщаващо образование за хора с увреждания).

Професионалната характеристика на преподавателите от катедра СПСД се допълва и от участието им в научноизследователски, образователни и художественотворчески проекти. Общият брой на проектите на преподавателите от обучаващото звено е 65 - съответно в 24 международни проекта, 36,9%; в 21 национални проекта, 32% и в 20 вътрешноуниверситетски проекта, 30,7%. Относителният дял на преподавателите от обучаващото звено, участвали в национални и международни проекти през последните 5 г. е 5,9 броя, 16,9%. Преподавателят, квалифициран в областта на ДП има участия в общо 5 национални проекта – 100%. Относителният дял на преподавателят в областта на ДП, участвал в национални и международни проекти през последните 5 г. е 5, 100%

Хабилитираните преподаватели от катедра СПСД активно включват в научна дейност докторантите в катедрата. За акредитирания период съвместно с докторанти са реализирани следните активности – **общо 92: 44 участия в научни и образователни форуми** – в 31 национални и в 13 международни; **23 публикации** – *1 студия, публикувани в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази-данни с научна информация*, 5 студии в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; *1 статия в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази-данни с научна информация*, 13 статии, доклади и други публикации в нереферирани списания

с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 3 учебници и учебни помагала; **25 научни проекта** – 5 международни, 10 национални, 10 факултетски/университетски. Докторантът, обучаван в ДП „Гражданско образование“, реализира съвместно участие с научния си ръководител в научен проект в СУ по ОП НОИР „Докторантско училище на СУ“ от 2018 г.

Преподавателите от катедра СПСД са обект на атестиране, осъществявано по съответните процедури и критерии на СУ, отразени в *Правилник за устройството и дейността на СУ*, *Наръчник по качеството на СУ*, *Процедура за атестиране на научно-преподавателския състав на СУ*; *Правила за атестиране на изследователите (R1-R4) в СУ*; *Правилник за атестиране на членовете на академичния състав от ФНОИ на СУ*. За акредитирания период 2016-2022 г. през процедура по атестиране са преминали 9 преподаватели от катедра СПСД, като 1 от нехабилитираните преподаватели, съобразно тригодишния период на атестиране, е преминал през процедурата два пъти. Всички са получили обща положителна оценка. За периода на акредитиране 8 преподаватели от катедра СПСД са придобили нова академична длъжност. От тях 3 са придобили академичната длъжност „доцент“, 1 – академичната длъжност „професор“, 4 - главен асистент. Един преподавател е придобил ОНС „доктор“.

По 5.1.3. СУ има опит като образователен и научен център в областта на педагогиката и по-конкретно в социалната педагогика. ФНОИ има опит в обучението на докторанти от ДП „СО“, както и от други ДП, акредитирани във Факултета. През акредитирания период 4 докторанти успешно са защитили дисертационните си трудове, което е показател за нивото на подготовката им в рамките на докторската програма.

По акредитираната ДП „Гражданско образование“ през последните пет години е обучаван един докторант, който е отписан с право на защита. Доказателство за квалификацията на академичния състав на обучаващото звено е и експертната и консултантската дейност, която то осъществява. Преподавателите от катедра СПСД, обучаващи докторанти в ДП „Гражданско образование“, са водещи специалисти в своята научна област и участват в оценъчно-експертна дейност, като: автори на нормативни документи към МОН – учебни програми, технически задания за национални обучения по Европейски проекти; външни експерти по проекти; обучители в изнесени обучения за продължаваща професионална квалификация и повишаване квалификацията на педагогическите специалисти и др..

Констатации за изпълнение на критерий 5.1:

1. Подготовката на докторанти по ПН 1.2. Педагогика, в ДП „Гражданско образование“ в СУ е обезпечено с необходимия преподавателски състав, създаващ адекватна академична среда за научноизследователска дейност.
2. Хабилитираните и нехабилитираните преподаватели на ОТД в катедра „Социална педагогика и социално дело“ имат необходимата научна компетентност в рамките на ДП „СО“. Доказателство за това са научните им изяви, експертната и консултантската им дейност, както и водените от тях учебни дисциплини, тематиката на научните и образователните проекти, участието им в национални и международни научни форуми, както и проблематиката на научните им изследвания.
3. Основни форми са атестирането, както и периодичните отчети на академичния състав относно учебно-преподавателската и научноизследователска работа. Академичният състав на катедра СПСД, както и другите преподаватели във ФНОИ с научна квалификация в ПН 1.2., имат успешни изяви и практика в обучението на докторанти, научноизследователска и експертна дейност.
4. Богатият професионален опит и научна компетентност на преподавателите са предпоставка за качество на ДП и последваща успешна реализация на докторантите. Докторантите в ДП „Гражданско образование“ изразяват положително мнение за процеса на работа с тях от страна на научния ръководител и КС.

Стандарт 6 „Учебни ресурси и подпомагане на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 6.1. „Висшето училище развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортна дейности.“

По 6.1.1. Във ФНОИ има изградена добра материално-техническа и информационна база за поддържане и осъществяване на образователната и научната дейност на ДП „ГрО“, което е гаранция за постигане на качествено и приобщаващо образование. Всички докторанти могат да използват цялата налична в СУ научна инфраструктура и информационна база.

Във ФНОИ при СУ и катедра СПСД е изградена необходимата материално-техническа база за обучение и изследователска дейност на докторантите в съответствие със спецификата на ДП. Във ФНОИ има аудитории/кабинети/лаборатории/ателиета/студия (2220,16 кв. м. аудиторна площ, разположена в пет университетски бази), подходящи както за групово, така и за индивидуално обучение на докторантите. Редовните докторанти са осигурени с достатъчно с работни места. Докторантите от ДП „Гражданско образование“ могат да ползват всички материално-технически и информационни ресурси на ФНОИ и СУ – библиотеки, бази данни, кабинета на научния си ръководител и Докторантския център. Има осигуреност на редовните докторанти с необходимата лабораторна площ и научна апаратура за изследователска дейност. ФНОИ осигурява достъп на докторантите до информационната система, включваща Централната университетската библиотека (ЦУБ) и библиотеката на ФНОИ. Докторантите на ФНОИ имат право да използват услугите на всички филиални библиотеки и ЦУБ. Библиотеката на ФНОИ предоставя на студентите и докторантите 41 читателски места (от които 4 са компютъризирани), 2 персонални компютъра и 1 принтер и 1 увеличител за слабозрящи. Има покритие с безжичен Интернет. Компютърната и информационна обезпеченост на обучението и изследователската дейност на докторантите в съответствие със спецификата на ДП е достатъчна. Докторантите имат достъп до компютърна техника и до дигитални ресурси, свързани с обучението им и с подготовката на дисертационните трудове. Докторантите в ДП „Гражданско образование“ могат да използват 5 оборудвани компютърни зали с 58 РС работни места, както и преносими мултимедийни проектори. Осигурен е неограничен интернет достъп, включително и безжичен интернет в сградата на ФНОИ и кампус – Блок 2.

От полученото мнение към ЕГ от докторанта от ДП „Гражданско образование“ става ясно, че той е удовлетворен от условията за обучение и научни изследвания в Университета.

По 6.1.2. В представената документация има достатъчно данни, че във ФНОИ са създадени условия за провеждане на експерименти, практики, необходими за пълноценната подготовка на дисертационните трудове на докторантите от ДП „ГрО“.

ФНОИ при СУ осъществява сътрудничество с 65 базови институции. ФНОИ използва материалната база на базовите училища и институции, в които се провеждат учебна и експериментална дейност на студентите и докторантите, включително и на обучаващите се в ДП. На докторантите е осигурен достъп до базовите училища за провеждане на експерименталните им дисертационни изследвания. Докторантите в ДП „Гражданско образование“ могат да ползват още: Изследователски и учебен център за електронно обучение, Виртуална лаборатория по образователен софтуер, а също и специализиран софтуер (SPSS и др.) за научните си изследвания, за изготвяне на презентационни материали за участие в научни форуми, за разработване на други електронни продукти и др. Съгласно ПУРПНСЗАДСУ, редовните докторанти, командировани съобразно индивидуалните си планове, имат право на пътни, дневни и квартирни пари по реда на *Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина*. Включването на докторантите в научни проекти на членове на катедра СПСД им дава възможност да добият практически опит при разработване и реализиране на научно изследване в сферата на педагогическите науки. Предлаганите за включване в Годишника на ФНОИ и в Електронните списания текстове от докторанти преминават през процедура на

двойно сляпо рецензиране от хабилитирани преподаватели в съответната научна област, което съдейства за повишаване на уменията на докторантите при подготовката на дисертационните им трудове.

По 6.1.3. На докторантите от ДП „ГрО“ е осигурен пълен достъп до научните издания и базата данни на библиотеките на СУ и ФНОИ. Към м. май 2021 г. библиотеката на ФНОИ има богат фонд научна литература от различни области на знанието: педагогика, психология, логопедия, философия, изкуства, медицина, социални науки, история, спорт, художествена литература и др. Филиалът разполага с 39 300 тома книги, учебници, учебни помагала, албуми, нотни и периодични издания и др. както на български, така и на руски, английски, немски и др. езици. В периода 2016 – месец май 2021 г. новопостъпилите книги, учебници и учебни помагала в библиотеката са 2 694 книги и над 180 тома периодични издания. Обслужването на читателите става чрез автоматизирана библиотечно-информационна система ALEPH. В библиотеката докторантите имат достъп до информационни източници в следните видове каталози: Азбучен и систематичен каталог (книги и периодични издания) за постъпленията в библиотеката до 1992 г., Електронен каталог за постъпленията след 1992 г. ALEPH, свободния каталог НАБИС. Чрез услугата междубиблиотечен книгообмен в ЦУБ те имат възможност да набавят материали от други библиотеки от страната и чужбина. Достъпът до онлайн бази-данни дава възможност за използване на извънуниверситетски ресурси. Достъпни за докторантите са наличните онлайн бази-данни по абонамент на СУ (JSTOR, EBSCOhost, Central and Eastern European Online Library /C.E.E.O.L/), по национален абонамент (Scopus, Science Direct), както и ресурси с отворен достъп (ERIC: Educational Resource Information Center и др.).

По 6.1.4. СУ поддържа изявите на докторантите в изследователски и образователни проекти и научни форуми. Важен стимул за докторантите в редовна форма на обучение е поемането на пътни и дневни пари при командировки. Докторантите активно се включват в научни проекти на членове на катедра „Социална педагогика и социално дело“, което подобрява практическия им опит при разработване на научно изследване.

ФНОИ поддържа изявите на докторантите в изследователски и образователни проекти в страната и чужбина – самостоятелно и/или съвместно със своите научни ръководители. С цел повишаване на видимостта и цитируемостта на резултатите от научните проекти, както и издаване на публикации с по-висока стойност на наукометричните показатели, с решение на ФС на ФНОИ са утвърдени и допълнителни изисквания. На докторантите се дава възможност не само за участие в проекти, но и за съвместни публикации с утвърдени учени-преподаватели в реномирани индексирани издания, които са с публичен достъп на сайта на ФНОИ и са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране, администриран от НАЦИД. Така докторантите в ДП „Гражданско образование“ имат възможност да участват в научноизследователски форуми (конференции, симпозиуми, кръгли маси и др.). Те могат да представят резултатите от НИД: на Есенни докторантски четения; в Годишника на Софийски университет - ФНОИ, книга „Педагогически науки“; в „Електронно списание за наука, култура и образование“ на ФНОИ, издавано в периода 2014 - 2019 г., от което през 2020 г. по проект, финансиран по Фонд „Научни изследвания“ - „Съвременни модели на електронни научни издания“, са обособени три отделни електронни научни списания с по-тясна научна специализация на обхвата на публикуваните в тях материали: „Педагогически и социални изследвания“, „Специална педагогика и логопедия“, „Визуални изкуства и музика“.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1:

1. ФНОИ осигурява на докторантите от ДП „Гражданско образование“ необходимата за целите на обучението добра материално-техническа и информационна база.
2. Налични са достатъчно библиотечни ресурси, достъпни и онлайн, констатирана е грижа за докторантите с увреждания.

3. Налице е компютърната и информационната обезпеченост е, осигурен е достъп до електронните ресурси, което дава възможност за получаване на актуална научно-изследователска информация по лесен и надежден начин.
4. Предоставени са възможности, с които се стимулира научно-изследователската дейност и творческата активност на докторантите като гаранция за качествения процес на тяхната подготовка и научното развитие.
5. Докторантът от ДП „Гражданско образование“ няма публикации, но изразява удовлетвореност от условията за обучение и научни изследвания в СУ.

Стандарт 7 „Управление на информацията“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 7.1. „Висшето училище има изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.“

По 7.1.1. В рамките на университетския център за управление на качеството функционира Лаборатория за анализи и проучвания, която се занимава с планиране, организиране и провеждане на социологически проучвания за мненията на заинтересованите страни за качеството на университетските дейности и услуги.

Обучението в ОНС „доктор“ по „Гражданско образование“ се осъществява чрез прилагане на утвърдени и предварително оповестени стандарти по учебна документация, правила и процедури, които осигуряват системност и отчетност в подготовката на докторантите. В СУ е изградена и функционира ефективна система за събиране и анализ на разнородна информация, необходима за нуждите на управлението на институцията. Реално функционират и се използват различни процедури и практики за събиране, анализиране и предоставяне на информация. В рамките на университетския Център за управление на качеството функционира „Лаборатория за анализи и проучвания“, която се занимава с планиране, организиране и провеждане на социологически проучвания на мненията на заинтересованите страни за качеството на университетските дейности и услуги. В обучаващото звено е налична собствена документация по управление на информацията. На интернет-страницата на ФНОИ докторантите получават информация, свързана с тяхното обучение, както и информация за учебните планове, за тяхната подготовка, за новини и събития.

На факултетско равнище от 2021 г. се провеждат информационни срещи с докторанти (досега онлайн, поради епидемичната обстановка), на които се предоставя информация, свързана с докторантурите и се дава възможност да задават важни за тях въпроси, да споделят мнение, да заявят удовлетвореността си от обучението, да правят препоръки и др. Тъй като през отчетния период в ДП „Гражданско образование“ има 1 докторант, не са организирани анкетни проучвания на удовлетвореността на докторанта. Обратна връзка е получавана директно, на катедрените заседания, на които докторанта може да участва от своето зачисляване до момента на отчисляване. Всяко изказано мнение и/или предложение на докторант се протоколира и остава като писмено доказателство. Протоколите от заседанията са налични в катедрата. През отчетния период не са регистрирани възражения на докторанти относно поставените им оценки на отчетите или изпитите им по специалността. Няма протоколирано мнение/предложение от докторант на КС на катедра СПСД относно качеството на обучението по ДП. Има изразени писмени мнения от докторантите, свързани с удовлетвореността им от обучението.

Налична е информация за професионалното развитие на завършилите докторанти, както и информация за поддържане на контактите. Представен е брой на завършилите и защитили успешно докторанти, прекъснали и отчислени с право на защита. По-голямата част от защитилите докторанти във ФНОИ поддържат формална и неформална връзка с колегите от ФНОИ, което прави възможно по естествен път да се следи кариерното им развитие. В специално създадените Фейсбук групи – една за българските – „Докторанти ФНОИ“ и друга за чуждестранните докторанти PhD students FESA, SU – място за обмен на информация между преподаватели и докторанти, както и между самите докторанти, някои от защитилите докторанти също продължават да бъдат активни.

По 7.1.2. В обучаващото звено е налична информация за решения и резултати от 1 одит, свързан с качеството на обучение на докторантите от ДП във ФНОИ, но не и конкретно с ДП „Гражданско образование“. Удовлетвореността на работодателите от подготовката на докторантите се проучва чрез срещи с техни представители. *Не са представени данни и доказателства за проведени анкетни проучвания на удовлетвореността на работодателите от подготовката на докторантите.*

В обучаващото звено е налична информация за решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав. Резултатите се обобщават и обсъждат на заседания на деканското ръководство и заинтересованите катедри Вътрешните одити са планирани и се реализират по предварително разработен годишен график за всяка календарна година. Проведени са 4 планирани вътрешни одити през последните пет години, като един е тясно обвързан с ДП. Резултатите се обсъждат на Факултетска комисия по качеството към ФНОИ, в която членуват и представители на катедрата, на ФС, като решенията, взети в резултат от тези анализи, се оповестяват в протоколи от ФС на сайта на ФНОИ и във вътрешната страница на университета – Информация за проведени вътрешни одити. Удовлетвореността на работодателите от подготовката на докторантите се проучва чрез преки контакти, чрез посещения на институции като базови центрове, на образователни и научни форуми, чрез организирани срещи във факултета, чрез преки контакти на научните ръководители и преподавателите от катедрата.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1:

1. Управлението на информацията, свързана с обучението на докторантите се реализира на университетско и факултетно ниво. Във Факултета са установени процедури за одобряване и обновяване на учебната документация, в които докторантите взимат участие.
2. Докторските програми се подлагат на одитиране, като резултатите и изводите от проверките за качеството на обучение се огласяват чрез основните управленски органи в университета – факултетни, декански съвети, Академичен съвет.
3. Периодично се обсъждат и огласяват публично дейностите, свързани с управлението на качеството на обучение и потребностите от оптимизиране на учебното съдържание, формите и методите на обучение.

Стандарт 8 „Информация за обществеността“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 8.1. „ВУ публикува информация за: - приети документи и учебна документация на докторската програма; - решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; - решения от академични и факултетни съвети; - проведени университетски форуми с участието на докторанти.“

По 8.1.1. Публикуването на актуална информация за ДП „ГрО“, обучението и научноизследователската дейност, свързана с нея, се обезпечава основно чрез официалния сайт на СУ „Св. Климент Охридски“ и от сайта на ФНОИ, където е достъпна публична информация за възможностите за обучение; прием; учебни планове; преподавателският състав, който реализира обучението на докторантите; възможностите за международна мобилност, за научни прояви и новини.

Конкурсите за кандидатстване по докторските програми се обявяват регулярно на официалната страница на СУ, като се посочват: професионалното направление, броя на местата за редовна и задочна форма, срокове и изисквания за подаване на документите. След приключване на приема, публично се оповестява информация за организацията на изпитите на кандидат-докторантите.

При прегледа на секцията Новини на страницата на СУ, се установява, че системно се публикуват съобщения за предстоящи и реализирани научни форуми. Поддържа се в актуалност информацията на НАЦИС за научно-изследователската и публикационната дейност на всички щатни преподаватели в СУ, вкл. във ФНОИ.

От преглед на сайта на ФНОИ (<https://fnoi.uni-sofia.bg>) се установява, че има актуална информация за: учебните планове на всяка докторска програма и прилежащите квалификационни характеристики; координати на инспектори и полезна информация; предлаганите докторантски курсове и водещите ги преподаватели и др. На сайта са публикувани и редица нормативни документи, касаещи обучението на докторантите. При спазване на правилата за достъп до служебна информация всеки докторант има достъп до нормативни документи, решения на Факултативния съвет, Академичния съвет (с ограничен достъп само за регистрирани в електронната система за проследяване на студентското състояние СУСИ потребител).

За постигане на по-широка популярност и видимост на резултатите от научно-изследователската дейност по проектите е създадена електронна система за кандидатстване, отчитане и оповестяване на резултатите от реализираните проекти.

Електронната платформа за научна дейност „Авторите“ е друга възможност, създадена за индивидуалните изследователски проекти и приноси на всеки от членовете на академичния състав и е удобна възможност за докторантите да се запознаят с техни изследвания. Широко се използват „Дни на отворените врати“, участието в кандидатстудентски борси в различни градове на страната и в други държави.

Дейността по ДП „Гражданско образование“ се представя публично в регионални и национални медии, както и в информационни рубрики на интернет-страниците на университета, държавни институции и партньорски организации, във фейсбук и други електронни сайтове. Творческите изяви и дейностите на докторантите са обект на популяризиране посредством публикации в средствата за масова информация; както и чрез социални мрежи и медии – Facebook, Twitter, YouTube, уебсайтовете на СУ и на ФНОИ, сайта и страницата във Facebook на Докторантския център.

По 8.1.2. Условиата и конкретните възможности за мобилност се оповестяват с помощта на специализиран раздел от официалния сайт на СУ. Подробна информация за програма Еразъм+, договорите за двустранно сътрудничество, условията и сроковете за кандидатстване и възможностите за реализиране на мобилности от студенти и преподаватели на ВУ се публикува и на страницата на ФНОИ.

СУ има сключени споразумения за международно сътрудничество с над 240 световно признати университети и образователни институции. В периода 2016-2021 г. ФНОИ има сключени договори по програма „Еразъм+“ с 20 университета и едно рамково споразумение за сътрудничество с Университета WSB в Познан. По тези договори могат да осъществяват мобилност и докторанти от ДП „Гражданско образование“. Има практика на организиране и провеждане на срещи и презентации на договорите и възможностите за реализиране на мобилност. Възможностите за обучение в чуждестранен университет се представят на сайта на отдел „Международно сътрудничество“ на СУ, както и чрез поставяне на информационни материали на информационните табла във ФНОИ и в сайта на ФНОИ. Един от начините за популяризиране на информацията за програмите за мобилност, е чрез информационните срещи със студенти и докторанти. Има данни за проведени срещи на Еразъм координаторът за ФНОИ със студенти и докторанти. За целите на срещите се подготвят специални презентации от докторанти, които вече са осъществили мобилност по програмата.

Възможностите за обучение в чуждестранен университет се представят на страницата на отдел „Международно сътрудничество“, както и чрез информационни материали на специални табла във ФНОИ.

Във връзка с академичната мобилност на докторанти във ВУ е приета Система за трансфер на академични кредити.

По 8.1.3. Във ФНОИ има добра традиция за представяне на иновационните резултати по докторската програма „Гражданско образование“ пред по-широки форуми у нас и в чужбина. Това е добър начин за популяризиране на резултатите от научноизследователската дейност и творческата работа на докторантите от ДП. Използват се възможностите на

научните форми – форуми, кръгли маси, конференции, семинари, публикации в специализирани издания и онлайн платформи.

В ДП „Гражданско образование“ са създадени условия за популяризиране на резултатите от научноизследователската работа и творческите изяви на докторантите чрез участия в докторантски научни сесии и форуми (Есенни докторантски четения /2016/, Научно-практическа конференция, посветена на 80-годишнината от рождението на проф. д-р Георги Бижков /2020/, ежегодна Докторантска конференция „Млади изследователи“, организирана от Докторантския център на СУ). Освен в Годишника на СУ и в академичните издания на висшето училище, докторанти от ФНОИ са реализирали публикации в специализирани издания (сп. „Педагогика“, сп. „Психологични изследвания“, сп. „Професионално образование“, електронно списание „Педагогически форум“), в научни трудове на наши университети (НБУ, ПУ, ТрУ, ВТУ), както и в издания на Българска асоциация на частните училища и Съюза на учените в България. Творческите изяви и дейностите на докторантите са обект на популяризиране от самото висше училище посредством публикации в средствата за масова информация; както и чрез социални мрежи и медии – Facebook, Twitter, YouTube, уебсайтовете на СУ и на ФНОИ, сайта и страницата във Facebook на Докторантския център. Финансирането на участия в конференции и други форуми се осъществява от СУ и ФНОИ, по научно-изследователски проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ при СУ.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1:

1. Във ФНОИ има създадена добра организация за публикуване на информация, свързана с ДП „Гражданско образование“, която е полезна за настоящи и бъдещи докторанти. Особено подробно е предоставена информация относно програмите за мобилност на докторантите, сключените договори с чужди висши учебни заведения.
2. Поддържат се различни форми за представяне на иновативните резултати от научноизследователската дейност и творческата работа на докторантите на национални и международни научни форуми.
3. ФНОИ има сключени 20 международни договори, по които докторантите от ДП „Гражданско образование“ могат да осъществяват академична мобилност в други университети. Създадени са условия за популяризиране на резултатите от НИД на докторантите пред по-широка аудитория чрез участия в докторантски научни сесии, в авторитетни международни научни форуми у нас и в чужбина.

Стандарт 9 „Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 9.1. „Регулярен мониторинг, (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“

По 9.1.1. Академичният състав в катедра „Социална педагогика и социално дело“ постоянно актуализира работата си с докторантите по ПН 1.2. Педагогика в зависимост от настъпилите промени в нормативната база и потребности от практиката, както и при отчитане на новостите в науката.

В СУ съществува официално приет ред за приемане и промени в учебната документация. Всяка една промяна се одобрява от АС след одобрение от Учебната комисия на Университета и на ФС по предложение на съответните катедри чрез Комисията по учебни дейности на факултета. Тези промени се отразяват в учебната документация, която се съхранява в „Учебен отдел“ и в съответния факултет и катедра. Чрез информационната система СУСИ-4 става и електронно регистриране на промените, приети по този ред, и създаването на електронен архив на учебната документация, в който се съхраняват както базисните учебни планове, така и випусковите учебни планове с всички одобрени промени. Обновяването на учебните програми и учебните планове се документира в протоколите от заседанията на всяка катедра. Анализ на учебната документация се извършва и от действащата в рамките на ФНОИ Учебна комисия за актуализация на учебни планове, която прави

предварителен преглед на предложенията за промяна на учебните планове. Вътрешните одити се прилагат във всички основни и обслужващи звена на Университета, като се извършват от независими одитори по отношение на одитираното звено. Проведени са 4 одита във ФНОИ за акредитирания период, като един е тясно свързан с ДП.

Академичният състав на катедра СПСД актуализира работата си с докторантите по ПН 1.2 в зависимост от настъпилите промени в нормативната база и потребности от практиката, както и при отчитане на новостите в науката. Част от задълженията на академичния състав на катедрата са свързани с приемането на учебната документация по предлаганите ДП, редовно актуализиране на конспектите за докторантски изпит и изпит по специалността (докторантски минимум), както и конспектите за прием на докторанти, мониторинг на дейността на докторантите, осигуряване на подкрепа на В катедрата се насърчава получаването на обратна връзка от докторантите за провежданите от тях обучения и научноизследователска работа. Тези дейности са част от текущия мониторинг на ДП, който цели да гарантира, че обучението е актуално и е предпоставка за успешната реализация на докторантите.

По 9.1.2. Повишаването на ефективността на докторските програми във ФНОИ и конкретно на ДП „Гражданско образование” се обуславя от наличните процедури и практики за планиране и изпълнение на дейности по програмите.

В резултат на извършените вътрешни одити се набелязват необходимите мерки, свързани с повишаване на нейната ефективност. *През периода във Факултета има 1 одит на докторски програми, включително и по ПН 1.2, но на други програми.*

Във ФНОИ се предоставя възможност докторантите да повишават своята научна и практическа компетентност чрез участие в реална среда за реализиране на своите изследвания - използване на електронна среда за учене и преподаване, интегриране и използване на ИКТ и др.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1:

1. Обучаващото звено - катедра „Социална педагогика и социално дело“ осъществява периодичен преглед на дейностите по реализация на докторската програма, като актуализират работата с докторантите от гледна точка на настъпили промени в нормативната база и теоретичното и практическото развитие в сферата на педагогическите науки в България при отчитане мнението на докторанти и потребители на кадри.
2. На катедрено, факултетно и университетско ниво чрез СУК са приложими процедури и практики за планиране и изпълнение на дейностите по повишаване на ефективността на ДП.

Стандарт 10 „Циклично външно осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 10.1. „ВУ осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.“

По 10.1.1. СУ периодично преминава през процедури за външно оценяване на качеството, вкл. на ДП, чрез процедури, извършвани от НАОА. По този начин се осъществява преглед, анализ и самооценка относно качеството и на ДП в съответствие с ESG. Резултатите от това оценяване, заедно с подробна информация за приложените методи, критериите и честотата на провеждане на процедурата, се огласяват по подходящ начин сред заинтересованите страни. Самооценяването се извършва както при процедурата за институционална акредитация, така и в хода на подготовката за програмна акредитация на ПН 1.2. Педагогика. В съответствие с направени препоръки от НАОА, в рамките на САНК периодично се осъществяват дейности по изпълнение на препоръките и се извършва самооценка на постигнатото. Подготовката на докладите-самооценка и на документацията по процедурите протича по строго определени процедури СУ, в частност ФНОИ, има акредитирани с висока оценка от НАОА редица докторски програми по ПН 1.2. Педагогика.

. С решение на НАОА от 21.04.2016 г. (Протокол №10) и писмо от НАОА с изх.№ 21/12.01.2017 г. и вх.№ в СУ 12-00-7 от 19.01.2017 г., НАОА дава програмна акредитация на

ДП „Гражданско образование“ от ПН 1.2. Педагогика, област на висше образование 1. Педагогически науки, в Софийския университет на основание обща оценка: 9,30. Срокът на валидност на акредитацията е шест години, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

В заключение може да се обобщи, че в СУ и в частност във ФНОИ, е налична здрава нормативно-правна, материално-техническа, научно-преподавателска, управленско-административна, информационно-осигурена и общественодостъпна база за качествено обезпечаване на обучението в ДП „Гражданско образование“ по ПН 1.2. Педагогика към ФНОИ на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1:

1. ФНОИ при СУ осигурява планирани дейности за самооценка и външни оценки на докторските програми. Резултатите от обучението в ДП „Гражданско образование“ показват тенденция за поддържане на качествено обучение.
2. Предлаганата за акредитиране ДП „Гражданско образование“ е с висока оценка, получена при предходната акредитация. Като част от ПН 1.2. в СУ, тя в сред оценените на първо място ДП, съобразно РВУРБ, отговаря на стандартите и критериите в Европейското пространство за висше образование и има добър потенциал за развитие.
3. Препоръката на Постоянната комисия при предходната програмна акредитация на ДП е изпълнена в определения срок.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от проверката по критериите 1.1. – 10.1. са основание за извеждане на силни и слаби страни, възможности и заплахи, свързани с акредитиране на „Гражданско образование“:

Силни страни:

- СУ „Св. Климент Охридски“ притежава ясна политика по отношение качеството на подготовка на обучаемите в ДП „Гражданско образование“, отразена в съвкупност от документи на университетско и на факултетно ниво
- Качеството на обучението се осъществява чрез изградена и функционираща Система за управление на качеството, която е публично оповестена и достъпна за всички членове на академичната общност.
- Докторската програма е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката. Учебната документация е разработена съобразно приети документи на университетско, респ. факултетно ниво.
- В СУ има създадени действащи процедури за наблюдение, контрол и оценка на документацията на докторската програма.
- Обучението на докторантите от ДП „Гражданско образование“ във ФНОИ към СУ се провежда чрез съвременни методи, в индивидуални и колективни форми на работа, съобразени с научните изисквания и постижения в областта на социалната педагогика.
- В СУ „Св. Климент Охридски“ има приети процедури за последователно прилагане на публикувани релевантни наредби, които покриват всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторанта (прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломиране).
- Във ФНОИ са създадени благоприятни условия за активно участие на обучаваните докторанти в научноизследователска дейност под ръководството на хабилитирани преподаватели в областта на педагогиката и конкретно теория на възпитанието и дидактика. Подготовката на докторанти по ПН 1.2. Педагогика, в ДП „Гражданско образование“ в СУ е обезпечено с необходимия преподавателски състав. Хабилитираните преподаватели на ОТД в катедра „Социална педагогика и социално дело“ имат необходимата научна компетентност в рамките на ДП.

- ФНОИ осигурява на докторантите от ДП „Гражданско образование“ в ПН 1.2. Педагогика е необходимата за целите на обучението много добра материално-техническа и информационна база.
- Поддържат се различни форми за представяне на иновативните резултати от научноизследователската дейност и творческата работа на докторантите на национални и международни научни форуми.

Слаби страни:

- Квалификационната характеристика на всички докторски програми от ПН 1.2. Педагогика е интегрирана в еднакви за всички докторски програми в ПН 1.2. Педагогика общ план, но не е открояна спецификата в професионалната реализация на докторантите в конкретната докторска програма.
- *За периода на акредитация няма реализирана входяща и изходяща мобилности в ДП.*
- През акредитирания период в ДП „Гражданско образование“ е реализирано само 1 участие на докторант в университетски проект.
- През акредитирания период докторантите по ДП „Гражданско образование“ нямат участия в научни форуми и публикации.

Възможности:

- Да се използват по-пълноценно възможностите за участие на докторантите в научни форуми на които да представят своите дисертационни изследвания
- За доусъвършенстване и прецизиране на учебната документация, както и своевременната актуализация на учебния план.
- Налице са всички възможности за разгръщане на дейност в международен аспект за популяризиране на резултатите от дисертационните изследвания на докторантите.

Заплахи:

- Да няма обучавани докторанти през следващия акредитационен период.

Председател на ПКПНСД:

/проф. дпн Сийка Чавдарова-Костова/

V. ПРИЛОЖЕНИЯ:

Таблица 1. Списък на докторантите в ДП „Гражданско образование“ за периода 2016 – 2022 г.

Име, фамилия	Научен ръководител	Дата на зачисляване на докторанта	Форма на докторантура	Тема на дисертацията	Дата на защита/срок на завършване на докторантурата
Милена Андонова-Ватрачка	Проф. д-р Цеца Коларова	<u>Зачисляване:</u> 05.02.2018 г., Заповед № РД 020-326 от 05.02.2018 г. (редовна форма). <u>Трансфер:</u> от редовна в задочна форма, Заповед №РД 20-197 от 24.01.2020 г. (и удължаване на срока до 05.06.2021 г.)	Редовна (от 05.02.2018 г. до 24.01.2020 г.); Задочна (от 24.01.2020 г. до 05.06.2021 г.).	Граждански умения, формирани чрез обучението по литература в прогимназиален етап на образование	<u>Отписване</u> с право на защита: 05.06.2021 г., Заповед №РД 020-1235 от 29.06.2021 г.

Таблица 2. Преподаватели на ТД в катедра СПСД за периода 2016 – 2022 г.

№	Звание, степен, име, фамилия	Научна специалност, по която е придобита последната академична длъжност	Титуляр на дисциплина
1.	Проф. дпн Николай Попов	05.07.01 Теория на възпитанието и дидактика /Сравнително образование/ 1.2. Педагогика /Сравнително образование/	Сравнително образование, Образователни политики и социално включване, Управление на образованието в България
2.	Проф. дпн Клавдия Сапунджиева – на щат до 1.07.2021 г.	05.07.01 Теория на възпитанието и дидактика 1.2. Педагогика	Семейна педагогика, Социално-педагогическа работа със семейството, Взаимоотношения в семейството и родителски стратегии, Теория на възпитанието, Сценични изкуства и комуникация, Теория и история на художественото образование
3.	Проф. д-р Нели Бояджиева - на щат до 01.03.2021 г.	1.2. Педагогика /Теория на възпитанието и методика на социално-педагогическото консултиране и съветване/	Въвеждане в специалността, Теория и методика на социално-педагогическото консултиране и съветване, Педагогика на свободното време, Социониката в социалната сфера, Възпитание и изкуство-методически аспекти, Теория и история на художественото образование и естетическото възпитание
4.	Доц. д-р Коста Герджиков – на щат до 01.03.2020 г.	05.07.01 Теория на възпитанието и дидактика /Дидактика/ 1.2. Педагогика	Дидактика, Дидактология, Герагогика
5.	Проф. д-р Цеца Коларова	1.2. Педагогика /Социално-правно и гражданско образование/	Гражданско образование, Образование по правата на човека, Образование по правата на детето, Социално законодателство и социална защита, Методи/Методология на социалните изследвания, ЗИД-Компетенции за социални услуги; ЗИД-Социално-правни основи на работата с деца с девиантно и делинквентно поведение
6.	Проф. д-р Нели Петрова – Димитрова – на щат до 1.07.2022 г.	1.2. Педагогика /Социална педагогика/	Основи на социалната работа, Основи на социалната педагогика, Методи на социалната работа, Социално-педагогическа работа с правонарушители, Социална работа с деца жертви на насилие, Професионализация на приемната грижа
7.	Проф. д-р Маргарита Стефанова - Бакрачева	3.2. Психология /Обща и възрастова/	Обща психология, Психология, Психология на развитието, Възрастова психология, Педагогическа психология, Кризисни интервенции, Социална психология, Психология на личността, Клинична

			и консултативна психология, Арттерапия, Социално-психологически тренинг
8.	Доц. д-р Стефан Стефанов	1.2. Педагогика /История на педагогиката и българското образование/	История на педагогиката и българското образование. Кино и възпитание, Кино и социална работа
9.	Доц. д-р Марина Пиронкова	1.2. Педагогика /История на педагогиката/	История на педагогиката и българското образование, История на социалната педагогика, Основи на социалната педагогика, Етнопедагогика, Професионализация на приемната грижа
10.	Гл. ас. д-р Александър Ранев	1.2. Педагогика /Теория на възпитанието/	Теория на възпитанието, Социално-педагогическа работа в училище, Основи на педагогиката, Социално-педагогическа работа в училище, Позитивни подходи и физическа намеса при работа с деца
11.	Гл.ас. д-р Цветослав Николов	1.2. Педагогика /Теория на възпитанието и дидактика/	Дидактика, Теория на възпитанието, Основи на педагогиката, Обща педагогика, Андрагогика
12.	Гл. ас. д-р Яна Станева	1.2. Педагогика /Социална педагогика/	Основи на социалната педагогика, Социалнопедагогически практикум
13.	Гл. ас. д-р Красимир Костов	1.2. Педагогика /Теория на възпитанието и дидактика/	Теория на възпитанието
14.	Гл. ас. д-р Пламен Минчев	3.2. Психология /Обща, възрастова и педагогическа психология/	Обща психология, Педагогическа психология, Кризисна психологическа интервенция
15.	Ас. д-р Мартин Ценов	3.2. Психология /Обща, възрастова и педагогическа психология/	Не е титуляр, води упражнения

Таблица 3. Брой публикации на преподавателите на ОТД с квалификация в областта на ДП „Гражданско образование“ от катедра СПСД за периода 2016 – 2022 г.

Година	Вид научни публикации										Общ брой
	Монографии		Учебници		Учебни помагала		Студии		Статии		
	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	
2016-17											
2017-18	1										1
2018-19									3		3
2019-20	1								6		7
2020-21	1								3		4
Общ брой за последните 5/6 години	3								12		15

Таблица 3 а. Брой публикации на преподавателите на ОТД с квалификация в областта на ДП „Гражданско образование“ от катедра СПСД и други катедри на ФНОИ за периода 2016 – 2022 г.

Година	Вид научни публикации										Общ брой
	Монографии		Учебници		Учебни помагала		Студии		Статии		
	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	У нас	Чуж	
2016-17	+2		+1+4		8		+1+1				+1+9+7
2017-18	1+1				11						1+11+1
2018-19	+1		+1+2		6		+1	+1	3		3+1+6+5
2019-20	1+1+2		+1+4		4				6+2		7+1+6+7

2020-21	1+1		+2				1		4+2		6+2+3
Общ брой за последните 5/6 години	3+1+7=9		+15		+29		1+2+1=4	+1	13+4=14		17+3+34+23=77

Таблица 4. Научноизследователска дейност на преподавателите на ОТД с квалификация в областта на ДП „Гражданско образование“ от катедра СПСД за периода 2016 – 2022 г.

Година	Вид научноизследователска дейност											
	Брой публикации/в реферирани и индексирани издания		Общ брой	Средно на преп.	Брой участия в научни проекти		Общ брой	Средно на преп.	Брой участия в научни форуми		Общ брой	Средно на преп.
	у нас	чуж			у нас	чуж			у нас	чуж		
2016-17					1		1	1	1		2	2
2017-18					1		1	1	1		2	2
2018-19					1		1	1	1		2	2
2019-20					1		1	1			1	1
2020-21					1		1	1	1		2	2
Общ брой за последните 5/6 години					5		5	5	4		9	9

Таблица 4 а. Научноизследователска дейност на преподавателите на ОТД с квалификация в областта на ДП „Гражданско образование“ от катедра СПСД и други катедри на ФНОИ, за периода 2016 – 2022 г.

Година	Вид научноизследователска дейност											
	Брой публикации/в реферирани и индексирани издания		Общ брой	Средно на преп.	Брой участия в научни проекти		Общ брой	Средно на преп.	Брой участия в научни форуми		Общ брой	Средно на преп.
	у нас	чуж			у нас	чуж			у нас	чуж		
2016-17					1+1	+1	1+1+1	1	1+1		1+1=2	1
2017-18					1		1	1	1		1	0,5
2018-19					1+1		1+1	1	1+1		2+1=3	1,5
2019-20					1+1		1+1	1				
2020-21					1		1	1	1	+1	1+1=2	1
Общ брой за последните 5/6 години					5+3=8	+1	5+3+1=9	3	4+2=6	+1	4+2+1=7	2

Легенда:

1 – Цецка Коларова

1 – Емилия Евгениева

1 – Любен Витанов

1 – Илиана Мирчева